

Hieronder volgt de integrale tekst van de samenvatting van het rekenkamerrapport *Amsterdams klimaatbeleid - Effectiviteit van het subsidiëren van labelstappen.*

Amsterdam subsidieert labelstappen in woningen met doel energiebesparing en CO₂-reductie

De gemeente Amsterdam stimuleert in het kader van het klimaatbeleid de Amsterdamse woningcorporaties om in hun woningbezit energiebesparende maatregelen te treffen. Dit moet leiden tot een vermindering in het energieverbruik en de CO₂-uitstoot. De gemeente doet dit door subsidie te geven als een woning, op basis van het energielabel, zichtbaar energiezuiniger is gemaakt. De subsidie bedraagt per woning minimaal € 4.100 voor twee labelstappen en kan oplopen tot € 12.300 als een woning van energielabel G naar energielabel A wordt gebracht. In totaal heeft de gemeente hiervoor tot eind 2013 zo'n € 33,5 miljoen subsidie verstrekt.

Door een succesvolle uitvoering zijn meer dan 16.000 labelstappen gerealiseerd

De uitvoering van de labelstappensubsidie verloopt succesvol. Het beoogde aantal van 16.500 labelstappen voor de periode 2011 – 2014 is eind 2013 al bijna geheel gerealiseerd. Voor het energiezuiniger maken van woningen is voldoende draagvlak aanwezig bij bewoners. Ook vinden de woningcorporaties en de gemeente dat de regeling eenvoudig uitvoerbaar is. De controles van de gemeente waren echter te eenvoudig van opzet. Er bleek een klein aantal onterechte declaraties van labelstappen onopgemerkt te zijn gebleven.

Effect van labelstappen op energieverbruik en CO₂-uitstoot valt sterk tegen

Het energiezuiniger maken van woningen heeft echter een veel kleiner effect op het energieverbruik dan gedacht. In woningen die energiezuiniger zijn gemaakt, neemt het energieverbruik veel minder af dan verwacht. Een daling in het energieverbruik is pas zichtbaar bij woningen met een energielabel C of beter. Het effect van het subsidiëren van labelstappen valt daarom ook tegen: in plaats van de verwachte 5,1 kiloton CO₂ is waarschijnlijk een vermindering van 1,65 kiloton CO₂ gerealiseerd.

Kostbare regeling: gemiddeld € 1.000 subsidie per vermeden ton CO₂ uitstoot per jaar

Het is ook een zeer kostbare regeling: per vermeden ton CO₂ per jaar kost het de gemeente gemiddeld € 1.000 subsidie (bij een veronderstelde levensduur van 20 jaar). In het geval dat woningen voor renovatie een F of G label hadden, ligt deze kostprijs nog veel hoger. Bijna de helft van de door de gemeente gesubsidieerde labelstappen valt in deze zeer kostbare categorie.

Bewonersgedrag speelt belangrijke rol bij verklaring tegenvallend effect op energieverbruik

De oorzaak van het geringe effect op het energieverbruik en CO₂-uitstoot is dat de relatie tussen energielabels en het werkelijke energieverbruik veel zwakker is dan in het gemeentelijk beleid wordt aangenomen. Voor een belangrijk deel ligt dit aan het gedrag van bewoners. Bewoners van energiezuinigere woningen blijken meer kamers te verwarmen en lijken de temperatuur daarbij hoger in te stellen.

Energielabels niet altijd een goede indicatie voor werkelijke mate van energiezuinigheid

Het valt echter niet uit te sluiten dat een deel van het tegenvallend effect wordt veroorzaakt doordat energielabels soms geen goede indicatie zijn voor de werkelijke mate van energiezuinigheid. Zo overschatten energielabels waarschijnlijk stelselmatig het werkelijke energieverbruik in oudere woningen of woningen met oudere verwarmingsinstallaties. Ook kloppen de energielabels niet altijd. Woningen blijken soms een verkeerd label te hebben gekregen. Hierdoor wordt de werkelijke mate van energiezuinigheid van een woning verkeerd weergegeven.

Energierkening wordt lager, maar bewoners ervaren geen toename in betaalbaarheid

De energierekening lijkt te dalen naar mate de woning energiezuiniger is. Dit is vooral zichtbaar bij woningen met een energielabel C of beter. Dit positieve effect vertaalt zich echter niet naar een toename in de ervaren betaalbaarheid van de energierekening. Bewoners van energiezuiniger woningen vinden het niet eenvoudiger om de energierekening te betalen dan bewoners van meer onzuinige woningen.

Wooncomfort neemt toe als de woning energiezuiniger wordt

Bewoners geven duidelijk aan dat het wooncomfort toeneemt naar mate de woning energiezuiniger is. Er is dan minder vaak sprake van een te koude, tochtige of te vochtige woning. Daarentegen vinden ze wel vaker dat de lucht in de woning te droog is of dat het te warm is.

Conclusies en aanbevelingen

Hoewel de uitvoering van de labelstappensubsidie een succes is gelet op het aantal gerealiseerde labelstappen, valt het effect op het energieverbruik en CO₂-uitstoot erg tegen. De rekenkamer doet naar aanleiding hiervan zes aanbevelingen.

1. Heroverweeg de voortzetting van de labelstappensubsidie
2. Spits de labelstappensubsidie toe op de meest effectieve labelstappen
3. Versterk de controles op de gedeclareerde labelstappen
4. Bepaal de financiële omvang van onterecht gedeclareerde labelstappen en verreken dit met de woningcorporaties
5. Ga na in hoeverre bij andere maatregelen en afspraken het effect op het energieverbruik en CO₂-uitstoot wordt overschat
6. Bewaak de doelstellingen bij subsidies en neem de keuzes en formuleringen serieus

Bestuurlijke reactie en nawoord

Het college geeft in zijn reactie aan alle aanbevelingen van de rekenkamer over te nemen. Ook uit de reactie van de Amsterdamse Federatie van Woningcorporaties komt een positieve houding naar voren ten aanzien van de aanbevelingen. Het college plaatst echter wel een aantal kanttekeningen bij dit rapport. Deze kanttekeningen zijn aanleiding voor de rekenkamer om het belang van transparantie over indicatoren en doelstellingen bij subsidies extra te benadrukken.